

[Lilli Gyldenkilde]

pligtelser. Jeg ved godt, det bliver en lang diskussion, hvis man virkelig skal gennemdrøfte det, men det er altså nødvendigt, at man i hvert fald tager aspektet op og vil drøfte det lidt.

Jeg skal sige til ordføreren for fremskridtspartiet, at jeg har selvfølgelig ikke i sinde at gå ind i en lang debat om, hvordan det ser ud med fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget. Det kan man jo læse i aviserne i øjeblikket, så det er ikke nødvendigt at nævne det her.

Jeg skal en gang til sige tak til dem, der har villet gå ind på dette forslag. Jeg håber, vi i udvalget kan få så mange oplysninger frem som overhovedet muligt. Det kunne jo tænkes, at vi kunne få så mange oplysninger frem, at der var nogle, der ville ændre deres indstilling til det. Det håber jeg i hvert fald. Bl. a. er det helt givet, at der for fysioterapeuter og ergoterapeuter og på jordemoderområdet og sundhedsplejerskeområdet er nogle helt klare problemer. Det håber jeg vi kan få talt nærmere om i udvalget og nå frem til noget fornuftigt om.

Helga Soltau (DR):

Jeg kunne også have lyst til at komme med en kommentar til kristeligt folkeparti med hensyn til spildinvestering, når det drejer sig om en sygeplejerskeuddannelse. Det er trods alt et af de fag, hvor man meget, meget let kan vende tilbage, hvis man har været væk i en periode, og det er virkelig et fag, som er vigtigt i vores samfund. Der kan være spørgsmål om arbejds løn, og der kan være spørgsmål om arbejdstid, men det er jo også noget af det, der er vigtigt i en familie, i et hjem, at der er mulighed for fleksibilitet.

SF er i bemærkningerne til forslaget med hensyn til sygeplejeeleverne inde på, at det er vigtigt, at de får samfundskundskab med i deres uddannelse. Jeg vil gerne påpege, at det er mindst lige så vigtigt, at de får menneskekundskab. Det er et spørgsmål om kendskab til psykologi, et spørgsmål om, hvordan folk reagerer, og hvordan mennesker egentlig kan klare sig.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel [af Pilgaard Andersen (FP) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 55. Fremsat 24/10 78).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 11 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

11) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel. (Begrænsning af de selvstændiges egenperiode fra 5 til 3 uger) [af Palle Simonsen (KF), Yvonne Herløv Andersen (CD), Niels Helveg Petersen (RV), Chr. Christensen (KrF) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 59. Fremsat 26/10 78).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Erling Jensen):

Det er, som anført i bemærkningerne til det førstnævnte lovforslag, jo ikke første gang, vi her i tinget skal tage stilling til spørgsmål vedrørende dagpengelovens bestemmelser om arbejdsgiverperioden. Jeg skal kort nævne de seneste forslag herom.

Som bekendt vedtog folkettingen i tilknytning til augustforlig II-forhandlingerne et forslag, hvorefter det offentlige foreløbig for en periode på 3 år fra den 1. januar 1978 refunderer arbejdsgivernes udgifter til sygedagpengene i fjerde og femte sygeuge. Forslaget var som et led i det samlede forlig udtryk for et ønske om at nedsætte erhvervslivets omkostninger og dermed stimulere be-

[Socialministeren]

skæftigelsen. Det blev dog samtidig præciseret fra den tidligere, socialdemokratiske regerings side, at det ikke var hensigten, at der i øvrigt skulle ske nogen begrænsning i dagpengelovens hovedprincip om en arbejdsgiverperiode på 5 uger. Lovforslaget blev som bekendt vedtaget af et stort flertal her i tinget.

For godt $\frac{3}{4}$ år siden fremsatte fremskridtspartiet forslag om nedsættelse af arbejdsgiverperioden til 1 uge. Det forslag, der behandles her, er som anført i bemærkningerne en genfremsættelse af det tidligere forslag, suppleret med et forslag om indførelse af 2 karensdage for lønmodtageren i den første sygeuge. Arbejdsgiverperioden efter det nye forslag er således reelt reduceret til kun 3 dage. Det forslag, der dengang fremsattes af fremskridtspartiet, fik, som det vist huskes, ikke nogen overvældende positiv modtagelse her i tinget. Det kommer næppe bag på forslagsstillerne, at det reviderede forslag heller ikke vil få regeringens tilslutning.

Jeg skal ikke her gå i detaljer med hensyn til den del af forslaget, der er identisk med det tidligere forslag. Hvad angår dette spørgsmål, kan jeg blot henvise til den behandling, der dengang var i tinget, og til behandlingen af forslaget om midlertidig refusion til arbejdsgiverne af udgifterne vedrørende 4. og 5. sygeuge. Det fremgik klart af debatten, at et stort flertal af tingets medlemmer, bl. a. af hensyn til de økonomiske og administrative konsekvenser, ikke kunne tiltræde ændringer af arbejdsgiverperiodens længde, der gik ud over den midlertidige refusionsordning for arbejdsgiverne. Der var samtidig almindelig enighed om, at virkningen på beskæftigelsen ved nedsættelse af arbejdsgiverperioden til 1 uge ikke tilnærmelsesvis ville blive af et omfang som forudsat af forslagsstillerne.

Jeg skal herefter knytte et par bemærkninger til det, forslagsstillerne kalder en nyordning, nemlig indførelsen af 2 karensdage for lønmodtagere. Ved dagpengereformens gennemførelse lagde man megen vægt på at afskaffe de tidligere anvendte karensdage. Dette var bl. a. begrundet i ønsket om at skabe større lighed mellem de forskellige lønmodtagergrupper, hvoraf nogle som bekendt får løn under sygdom, andre ikke. Ved at gennemføre det foreliggende forslag ville man på helt afgørende vis bryde med disse prin-

cipper til skade for de økonomisk svage stillede. Jeg vil gerne i denne forbindelse fremhæve en enkelt gruppe, der vil blive særlig hårdt ramt af indførelse af karenstid, nemlig arbejdsløse, der bliver syge. Disse vil efter det foreliggende forslag ikke få ret til dagpenge de første to sygedage; det vil efter min opfattelse være at føje spot til skade.

Jeg mener også, det bør nævnes, at byrderne ved en eventuel gennemførelse af forslaget vil blive ulige fordelt på arbejdsgiverne. Arbejdsgivere, der beskæftiger funktionærer eller andre medarbejdere med ret til fuld løn under sygdom, vil jo stadig være forpligtet til at udbetale løn for de to første sygedage, mens arbejdsgivere, der fortrinsvis beskæftiger lønmodtagere uden ret til sygeløn, vil få det fulde udbytte af besparelsen i dagpengeudgiften for de to første dage.

Som det er fremgået af mine bemærkninger, kan regeringen ikke gå ind for det fremsatte forslag fra fremskridtspartiet, der fundamentalt bryder med de gode hensigter, der lå bag indførelsen af arbejdsgiverperioden i sygedagpengesystemet. Hertil kommer, at forslaget for det offentlige vil medføre meget betydelige merudgifter. Det er vanskeligt at opgøre dem, men formentlig ligger de i en størrelsesorden af omkring $\frac{1}{2}$ mia. kr. Efter regeringens opfattelse afspejler de midlertidige refusionsbestemmelser, der gælder for 4. og 5. sygeuge, på udmærket måde, hvad et stort flertal her i tinget for tiden har kunnet blive enige om skal gælde inden for dette område.

Jeg skal sammen med dette emne også kommentere det forslag, der er fremsat om begrænsning af de selvstændiges egenperiode fra 5 til 3 uger, lovforslag nr. L 59. Dette forslag er, som forslagsstillerne nævner det i bemærkningerne, en genfremsættelse af et forslag fremsat i forrige samling. Jeg kan derfor stort set henvise til debatten her i tinget ved behandlingen af det tidligere forslag, herunder til daværende socialminister Eva Gredals bemærkninger.

Jeg går, ligesom den tidligere socialminister, ud fra, at det er forslagsstillerens opfattelse, at nedsættelse af karenstiden for de selvstændige erhvervsdrivende skal ses som en konsekvens af, at det offentlige fra den 1. januar 1978 og foreløbig i 3 år har overtaget arbejdsgivernes dagpengeforpligtelse i 4. og 5. sygeuge. Jeg vil derfor gentage, hvad jeg

[Socialministeren]

tidligere har understreget, og hvad der tidligere er blevet sagt gang på gang her i tinget: den midlertidige refusionsordning er et led i de foranstaltninger, der blev besluttet for at nedsætte erhvervenes omkostninger og dermed fremme beskæftigelsen. Hensigten med ændringen har således været at gøre det mere attraktivt for arbejdsgivere at antage nye medarbejdere, fordi de ikke længere har den økonomiske risiko ved at skulle betale dagpenge til medarbejdere, der er syge længere end 3 uger. En nedsættelse af karenstiden for selvstændige kan ikke ses som en opfyldelse af dette formål. Når man ønsker en nedsættelse af karenstiden her, er det ud fra andre betragtninger. Jeg vil derfor samtidig understrege, at udgangspunktet for den særlige refusionsordning med lempelse af dagpengepligten for arbejdsgivere har været, at der i øvrigt ikke skulle ændres ved dagpengelovens grundprincip om en arbejdsgiverperiode – og herunder en karenstid for de selvstændige – på 5 uger.

Jeg skal for en ordens skyld bekræfte, at en nedsættelse af karenstiden, således at udbetalingerne overgår til det sociale udvalg efter 3 ugers sygdom, vil medføre en merudgift for det offentlige på i alt ca. 25 mill. kr. årligt. Først når vi nærmer os udløbet af perioden for den midlertidige refusionsordning, skal der tages stilling til, om denne ordning skal ophøre eller den bør forlænges. Den drøftelse, der i dag er lagt op til med dette forslag, hører efter min mening hjemme på det tidspunkt og ikke nu. Regeringen kan således ikke tilslutte sig forslaget.

Svend Andersen (Bornh. a.) (S):

Vi kan heller ikke fra socialdemokratiets side medvirke til de to forslags gennemførelse. Fremskridtspartiets forslag, som det vistnok er tredje gang at folketinget får lejlighed til at afvise, er nu blevet udformet på en måde, der viser partiets sande ansigt. Fremskridtspartiet, der efter eget udsagn er det næststørste arbejderparti, fremsætter her et forslag, der direkte er vendt imod de arbejdere på en virksomhed, der rammes af sygdom. Indførelse af karensdage i dagpenge-lovgivningen er jo ikke nytænkning, som det påstås fra forslagsstillernes side, men derimod en tilbagevendende til tidligere tiders tilstande, som vi klart må vende os imod.

Den anden del af fremskridtspartiets forslag går ud på, at staten skal overtage de sidste 4 uger af arbejdsgiverperioden. Hermed sker der altså en ændring af den midlertidige ordning, hvor den 4. og 5. uge bliver refunderet arbejdsgiverne, idet denne ordning ved forslaget gøres permanent.

Det eneste, jeg kan være enig med forslagsstillerne om, er, at den samlede udgift vil være omkring 1 mia kr. Det, fremskridtspartiet hidtil har villet yde penge til, har i hvert fald ikke været erhvervsfremme, og det har heller ikke været udvidelse af den offentlige sektor. Det eneste, der med sikkerhed kan siges om forslaget, er, at det vil øge beskæftigelsen i den offentlige sektor, idet betalingen af sygedagpenge i et meget stort antal sygdomstilfælde, der før blev klaret i stort set samme arbejdsgang som lønudbetalingen, nu skal overføres til det offentlige.

Påstanden om, at forslagets gennemførelse vil betyde ca. 50.000 mere i arbejde på virksomhederne, er lige så ubegrundet denne gang, som den var, da den sidst blev fremsat, og jeg skal derfor meddele, at vi ikke kan medvirke til forslagets gennemførelse.

Hvad angår flerpartiforslaget om begrænsning af de selvstændige erhvervsdrivendes egenperiode, om nedsættelse af denne fra 5 til 3 uger, må jeg gentage, at forslaget bryder med vores opfattelse af, at arbejdsgiverperioden, således som den er aftalt imellem arbejdsmarkedets parter, må bevares – og dermed altså også de selvstændige erhvervsdrivendes egenperiode.

Den eneste begrundelse efter min opfattelse for at foreslå en nedsættelse af egenperioden er, at det offentlige midlertidigt refunderer arbejdsgivernes 4. og 5. uge for lønmodtagere, men denne ordning er som bekendt midlertidig, og den skal udelukkende ses som et led i en større samlet plan til gavn for beskæftigelsen.

Jeg vil godt understrege, at vi betragter denne ordning som midlertidig, og jeg har aldrig før lagt skjul på, at vi ikke tillægger ordningen nogen særlig egentlig beskæftigelseseffekt, selvstændigt betragtet. Det er en ordning, der kun skal ses som et led i et forlig, og som kun har værdi, når den ses i sammenhæng med den samlede beskæftigelsesplan. Denne sammenhæng finder vi ikke er til stede i det foreliggende forslag, og vi kan

[Svend Andersen (Bornh. a.)]

derfor heller ikke medvirke til dette forslags gennemførelse.

Askjær Jørgensen (FP):

De forslag, vi her har til behandling, tager helt klart sigte på at afskaffe arbejdsløsheden i Danmark. Vi er vidende om i fremskridtspartiet, at det er socialdemokratiet ikke i stand til; det problem erkender man at man ikke har løsningen på.

Man fortæller os, at vi har fremsat disse forslag tidligere. Ja, det er rigtigt. Den rigtige politik bliver vi ved med at fremføre, og vi vil stadig væk fortsætte vor kamp for at få socialdemokratiet til at forstå, hvordan man skal afskaffe arbejdsløsheden i dette samfund.

Vi hørte socialministeren forklare, hvordan den arbejdsløse ville have det, hvordan den arbejdsløse situation ville være, hvis dette blev gennemført. Ja men forslaget tager netop sigte på, at der ikke skal være nogen arbejdsløse. Derfor er socialministerens be-
tragtninger uinteressante i denne forbindelse.

Der er nogle ting, som endnu ikke er gået op for socialdemokratiet, men som er de klare, faktiske kendsgerninger. Det er således i et samfund, at hvis det er attraktivt at drive virksomhed, hvis der er profit ved at drive virksomhed, hvis det kan betale sig at tage nye initiativer, så er der mange, der vil gøre det. Så er der vækst i samfundet, og så kan samfundets borgere beskæftiges. Det er det, man ikke kan fatte i de socialdemokratiske tankebaner. Det drejer sig om, hvorvidt vi kan få et samfund, hvor det kan betale sig at beskæftige mennesker.

Man kan naturligvis vælge den anden løsning – og det skal vi nok få forklaret igen i dag, det har vi en 3-4 partier til venstre i salen der vil forklare os – at man kan lave en fuldstændig diktaturstat. Det er vi tæt ved at have i Danmark. Men hvis man vil acceptere, at rigdom trives bedst, hvor det frie initiativ får lov til at danne rigdommen, hvis man vil acceptere det, så vil man også blive nødt til at acceptere, at for at skabe aktivitet skal der være frihed til at udøve aktiviteten, og så skal det også være sådan, at det er attraktivt at udøve aktiviteten.

Ved disse spørgsmåls behandling har man ofte tidligere været inde i det tekniske. Det kan vi godt bruge tiden på igen, hvad det

koster, hvordan det virker osv., det kan vi køre meget lange debatter på frem og tilbage. Jeg synes, det var mere konkret at tage fat på det politiske indhold i det. Det politiske indhold i det er: vil regeringspartierne, vil venstre og vil socialdemokratiet, være med til at forstå, at hvis man skal have afskaffet arbejdsløsheden, så skal det være mere attraktivt at beskæftige mennesker i Danmark? Det er faktisk hovedspørgsmålet i denne sag.

Jeg kunne jo være spidsfindig, jeg kunne tage forskellige ordførertaler frem, f. eks. én, der er holdt af hr. Holm fra venstre den 12. maj 1978. Det skal jeg undlade. Jeg tænker, selv venstres ordfører har læst partiets tidligere ordførertaler, så det er ikke nødvendigt. Jeg synes, man skulle svare konkret på spørgsmålet: vil man erkende, at hvis vi skal afskaffe arbejdsløsheden, så skal det gøres betydelig mere attraktivt at beskæftige mennesker i dette samfund? Det er hovedspørgsmålet.

Henrik Toft (V):

På venstres vegne skal jeg ganske kort afvise lovforslaget fra fremskridtspartiet, nr. L 55. Med de store merudgifter for staten, som forslagets vedtagelse ville medføre, er det helt urealistisk. Derfor afviser venstre forslaget.

Hvis det radikale venstre havde stemt for lovforslag nr. L 176 om ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel i sidste samling, så havde det været vedtaget, men venstre kunne ikke dengang overbevise de radikale. Det er der nogle andre som nu har kunnet.

Med det medansvar i regeringen, som venstre har taget, kan vi ikke støtte forslaget. Det kan vi ikke på grund af statens merudgift på 25 mill. kr. Samtidig vil jeg dog godt gøre opmærksom på, at den målsætning, der ligger i regeringens politik til gavn for hele befolkningen, bestemt også har stor genklang i den befolkningsgruppe, som dette forslag specielt er henvendt til.

Endvidere skal jeg sige, at jeg er tilfreds med socialministerens ord om, at hvis den midlertidige nedsættelse fra 5 til 3 uger af arbejdsgivernes dækning af sygedagpengene ved ordningens udløb den 1. januar 1981 bliver forlænget, så kan vi også tage de selvstændiges dækning op til overvejelse.

[Bodil Liventhal]

Bodil Liventhal (CD):

Jeg skal først beskæftige mig med lovforslag nr. L 55 fra fremskridtspartiet, idet jeg i første omgang vil se bort fra bemærkningerne til dette lovforslag, hvilket er svært, da jeg sjældent har set en så besynderlig begrundelse som »langnæsede morgenkunder«, der skal betale for rundstykker, de ikke fik, fordi ovnen var brændt sammen i løbet af natten.

I forgårs efterlyste hr. Glistrup bare ét eneste asocialt forslag, fremskridtspartiet havde fremsat. Den ene halvdel af dette forslag fremsat af fremskridtspartiet er blevet asocial.

Men for at beskæftige mig med indholdet af selve lovforslaget. Det drejer sig dels om en genfremstilling af forslaget om at begrænse arbejdsgiverperioden til 1 uge, dels om at genindføre karensdage for lønmodtageren. En begrænsning til kun en uge er ikke økonomisk gennemførlig, medmindre man går ind på det regnestykke, der er stillet op i bemærkningerne. Det har centrumdemokraterne imidlertid for megen realitetsans til at gøre. Vi mener ikke, det i den nuværende økonomiske situation kan lade sig gennemføre, og hvorvidt det vil bringe 50.000 flere i arbejde, vil jeg også sætte spørgsmålstegn ved.

Genindførelse af karensdage for lønmodtagere for at modvirke luftdage og blå mandage er at symptombehandle i stedet for at søge den egentlige årsag til sygdomsstatistikken. Vi kan ikke medvirke til at genindføre dagpengeordningen og må derfor afvise forslaget i dets helhed.

Det næste lovforslag, nr. L 59; som centrumdemokraterne er medforslagsstillere til, er en genfremstilling af et helt selvfølgeligt krav om en ligestilling mellem selvstændige og lønmodtagere, hvad angår dagpengeforpligtelsen. Ved sidste fremsættelse blev der udtrykt forundring fra regeringens side over et sådant forslag. Men regeringen har siden da ændret sammensætning, og det parti, der var den varmeste fortalere for forslaget, har nu sæde i regeringen. Dengang havde venstre fuld forståelse for de selvstændiges problem. Denne forståelse vil forhåbentlig give forslaget en noget mere positiv behandling i tinget, end det var tilfældet ved sidste fremsættelse. Det må være på tide, at vi får dette skæve forhold bragt i orden og derved

lettet situationen for de mindre selvstændige, der ingenlunde har det lettere end lønmodtagerne.

Jeg vil slutte med at gøre venstres ordførers ord ved sidste førstebehandling til mine. Det er hr. Brøndlund Nielsen, jeg citerer – folketingets forhandlinger 1977–78, sp. 7268:

»Jeg synes derfor, det vil være en rimelig videreførelse af den tryghed, vi har skabt i vores samfund, hvis man kunne gennemføre denne afkortning af perioden, som selvstændige skal betale, når de er syge. Jeg vil derfor stærkt håbe, at der vil vise sig flertal for forslaget.«

Centrumdemokraterne anbefaler forslaget til vedtagelse.

Ebba Strange (SF):

De to forslag, vi har til behandling her, er forskellige, og derfor bliver jeg nødt til at behandle dem hver for sig. Jeg vil først kommentere lovforslag nr. L 55.

Under debatten om SFs forslag om sundhedsuddannelserne under det foregående punkt på dagsordenen spurgte fremskridtspartiets ordfører, om vi nogen steder kunne pege på fra SFs side, at fremskridtspartiet havde ført en negativ socialpolitik. Jeg vil gerne sige, at det mener jeg fremskridtspartiet gør i lovforslag nr. L 55.

Jeg mener, det var en stor landvinding, dengang alle de mennesker, der har en meget løsere ansættelse end tjenestemænd og visse funktionærgrupper, fik ret til sygedagpenge fra den første sygedag. Derfor vender SF sig naturligvis helt hårdt og helt konsekvent imod, at man nu vil genindføre karensdage for netop den svageste gruppe, de grupper med den svageste ansættelse, som vi her har at gøre med. Derfor skal jeg på SFs vegne afvise lovforslag nr. L 55.

Også lovforslag nr. L 59 afviser vi. Vi forstår godt de tanker, der ligger bag, men vi mener ikke, at det, der er brug for i øjeblikket, er særlige tilskud til de selvstændige næringsdrivende. Når vi taler om denne gruppe mennesker, så bliver der altid talt så meget om de små selvstændige næringsdrivende, og jeg er fuldstændig klar over – vi har diskuteret det før med det radikale venstre – at der er grupper imellem, som har en økonomisk situation, der er lige så svag og lige så dårlig som mange lønarbejdes og værre endnu,

[Ebba Strange]

men dette lovforslag skelner jo ikke mellem små erhvervsdrivende og selvstændige i det hele taget, og vi mener ikke, at det, der er brug for i dansk politik i øjeblikket, er ekstra tilskud til de selvstændige.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg må ligesom de foregående ordførere tage afstand fra de to forslag, der ligger her.

Med hensyn til fremskridtspartiets forslag ved vi, at en nedsættelse af arbejdsgiverperioden vil koste 1 mia kr. om året, det har vi jo tidligere fået oplyst. Der er ikke nogen garanti for, at det vil skaffe nævneværdigt flere arbejdspladser. Der er altså tale om et direkte arbejdsgivertilskud.

Med hensyn til kritikken af karensdagene er jeg enig i såvel ministerens som fru Ebba Stranges kritik, og jeg skal ikke gentage det, de lige har sagt her.

Pointen i det andet forslag er selvfølgelig, at man fremsætter dette forslag vel vidende, at venstre under forhandlingerne om augustforlig II var medforlagsstiller til et forslag om en nedsættelse af arbejdsgiverperioden til 1 uge. Dengang lykkedes det de borgerlige at presse socialdemokratiet til at nedsætte arbejdsgiverperioden midlertidigt til 3 uger – det, som ministeren omtalte som refusionsordningen. Nu forsøger man altså at presse citronen yderligere ved, at ordningen skal gøres permanent.

Det bekymrer mig lidt, at ministeren efter min opfattelse udtalte sig noget tvetydigt, idet ministeren sagde, at da refusionsordningen blev vedtaget, var den midlertidig. Det fremhævede ministeren også i dag, men desværre lod ministeren en dør stå på klem, idet han udtalte, at når perioden udløber for refusionsordningen, så skal spørgsmålet om dens forlængelse tages op igen. Vil det sige, at socialdemokratiet under indflydelse af regeringssamarbejdet med venstre igen vil give køb her? Ikke som pression under de nuværende overenskomstforhandlinger, men måske til de næste igen? Vil det sige, at det, man først afviste i forbindelse med forhandlingerne om augustforlig II og siden bøjede sig delvis for, eventuelt kunne tænkes at blive gjort permanent? Jeg er ked af, at ministeren ikke helt konsekvent fastslog, at denne ordning er midlertidig, med en tyk streg under, og at den kun kan være midlertidig og

ikke på noget tidspunkt kan diskuteres som en permanent ordning.

Jeg vil under udvalgsbehandlingen spørge ministeren, hvor mange arbejdspladser den nuværende ordning har medført, og hvad det har kostet pr. arbejdsplads, specielt i sammenligning med, hvad en arbejdsplads inden for det offentlige koster. Det vil vi vende tilbage til. Jeg må sige nu, at vi vil afvise disse forslag.

Grethe Philip (RV):

Det interessante ved fremskridtspartiets forslag er, at fremskridtspartiet, så vidt jeg erindrer, nu for første gang virkelig kommer ud af busken med hensyn til, hvad det egentlig er, de vil med hensyn til sygedagpengene. Jeg husker meget tydeligt, at vi ved tidligere finanslovdebatter har været inde på det – jeg har selv haft det med i min ordførertale. Vi var klar over, der ville blive fremsat forslag om, at den periode, arbejdsgiverne skulle bære, skulle stærkt forkortes, men at man lå og rumlede med, at der samtidig skulle indføres nogle karensdage, uden at det egentlig rigtig kom frem i forslagene. Nu ved vi altså helt præcist, hvad det drejer sig om: man ønsker at genindføre karensdage og foreslår, der skal være 2 karensdage, samtidig med at man opretholder sine tidligere forslag om en meget betydelig nedsættelse af den periode, arbejdsgiverne skal bære.

Om karensdagene synes jeg det vil være rimeligt her at sige, at da man i sin tid slettede dem, havde vi i mit parti og også jeg personlig visse betænkeligheder; vi var betænkelige ved, om det ville føre til en meget stærk stigning i sygeligheden.

Men nu er der gået nogle år, siden loven blev indført, og så vidt jeg kan se, er der lykkeligvis ikke sket en sådan meget stor stigning i sygeligheden. Jeg er ikke i tvivl om, at grunden er, at man har fået et fornuftigt samarbejde om disse ting imellem repræsentanter for arbejdere og repræsentanter for arbejdsgiversiden. Man har simpelt hen ude på virksomhederne været enige om, at dette skulle forløbe på en fornuftig måde, så at det blev til gavn for dem, der virkelig var syge, og det ikke blev misbrugt.

Men jeg synes også, det må siges, at et væsentligt led i, at det er gået så godt, er, at arbejdsgiverne bærer de første uger. Vi er

[Grethe Philip]

efter at have gjort os disse overvejelser imod fremskridtspartiets forslag; vi mener, at det vil virke socialt forkert, og det har også påvirket vores indstilling, når vi nu hører fra socialministeren, at nettoudgiften er helt oppe på ca. 1 mia kr.

I øvrigt synes jeg, at fremskridtsparti selv kunne have lavet nogle beregninger – jeg tvivler ikke på, at de var kommet til et andet resultat end socialministeren – hvor man fik en virkelig opstilling over, hvad der spares, og hvad der kommer af ekstraudgifter. Det havde nu været en ganske god ting og i det hele taget noget, vi bør lægge os på sinde ved forslag i folketinget.

Hvad angår det andet forslag, lovforslag nr. L 59, er det jo rigtigt, som også mere end antydet af hr. Henrik Toft fra venstre, at det radikale venstre er i en noget pikant situation. Det er rigtigt, at vi i en tidligere samling, hvor det samme forslag blev fremsat, men af partier uden det radikale venstre, måtte gå imod forslaget, fordi vi havde truffet aftaler med regeringen, som hindrede os i det.

Men jeg må også gøre hr. Henrik Toft opmærksom på, at det radikale venstre i den betænkning, der blev afgivet, sagde, at vi principielt var enige i, at når man nedsatte den periode, som arbejdsgiverne skulle bære for deres ansatte, måtte det også være rimeligt, at man gennemførte en tilsvarende nedsættelse for arbejdsgiverens egenperiode, og at vi ønskede at se på det senere og altså principielt var enige i holdningen.

Nu er vi frigjort fra samarbejdet med socialdemokratiet, vi er altså ikke bundet af tidligere aftaler, og vi kan så følge den linje op, vi lagde i betænkningen.

Men hvad sker der med venstre? Ja, jeg synes nok, venstre havde haft andre chancer end vi, for venstre har jo arbejdet med disse ting i lang tid, og jeg tør nok sige, at venstres tidligere ordfører i sagen, hr. Holm, er gået meget stærkt til angreb på dem, der ikke kunne være med i første omgang – jeg beder hr. Henrik Toft læse sin kollega hr. Holms udtalelser.

Venstre er jo i den situation, at da de gik ind i regeringssamarbejdet, kunne de have sagt: dette er en hjertesag for os; vi forlanger, at der bliver sat midler af til dette formål på finansloven. Det har jeg ikke hørt eller set noget om, ellers havde hr. Henrik Toft vel også kunnet tilslutte sig forslaget nu.

Jeg synes, hr. Henrik Toft bør gøre sig klart, at vel havde det radikale venstre i sin tid en chance for at tilslutte sig og derved få forslaget gennemført, men hr. Henrik Tofts eget parti, venstre, har haft en endnu langt større chance for reelt at komme igennem ved at stille betingelser på rette tidspunkt, da man indgik i samarbejde med socialdemokratiet. Men den chance ønskede man ikke at benytte sig af.

Inge Krogh (KrF):

Angående lovforslag nr. L 55 kan kristeligt folkeparti ikke være med til, at antallet af karensdage skal være to; hvis der skulle være tale om karensdage, ville vi foreslå én dag, og så skulle det også gælde tjenestemænd; der måtte være lige ret for de to måder at være ansat på.

Derimod er vi enige i, at arbejdsgiverperioden kun bør være én uge; det har vi tidligere fremsat forslag om, og vi vil derfor støtte den del af forslaget.

Angående lovforslag nr. L 59 er kristeligt folkeparti medforslagsstiller og har tidligere været medforslagsstiller til det. Vi mener ganske det samme, som vi mente i første omgang, nemlig at den 5 ugers egenperiode, som de selvstændige har, bør nedsættes. Det kan være en katastrofe, når selvstændige bliver syge, specielt de mindre selvstændige, hvor måske hele virksomheden afhænger af den enkelte person. Mange af de mindre selvstændige har en indtægt, som ligger betydeligt under de ansattes. Det vil hjælpe noget på situationen, hvis egenperioden bliver nedsat fra 5 uger til 3 uger, og vi vil fortsat anbefale, at man stemmer for det.

Alice Hedegaard (DR):

Jeg vil starte med lovforslag nr. L 55 for at tage det værste først.

Den største oplevelse ved at læse fremskridtspartiets lovforslag er at nyde det danske sprogs gløser i så rigt et mål, f. eks. dette, at man så slående, som også påtalt af CDs ordfører, sammenligner en arbejdsgivers pligt til at lønne sine medarbejdere under sygdom med – jeg citerer: »En ordning, hvorved de langnæsedede morgenkunder skulle betale bageren for de rundstykker, de ikke fik, fordi bageriovnene var brudt sammen om natten.«

[Alice Hedegaard]

Jeg synes, denne morgenstemning er så smuk, at den tålte gentagelse, især set i relation til emnet.

Samtidig er det jo en glimrende illustration af, at fremskridtspartiet virkelig er et arbejderparti. Den store omsorg for specielt de timelønnede er helt enestående. De fastlønnede har jo heldigvis råd til at blive syge. Selv folketingsmedlemmer kan endog få løn, medens de er på rejse i udlandet, eller hvad de ellers kan finde på uden for disse mure.

Men ifølge bemærkningerne – jeg tænker her på hele den spalte, hvori der redegøres for, hvor mange gange dette og lignende forslag har været fremsat – må man sige, at fremskridtspartiet virkelig har været ihærdigt for at forringe de ansattes vilkår.

En ting, der kan undre én, er, at fremskridtspartiet, der normalt afviser forslag, der belaster statskassen – det er jo også nødvendigt, når deres idé er, at der ikke skal tilgå den noget – kommer med dette forslag, der i bemærkningerne anslås at skulle koste 1 mia kr. at gennemføre. Men lige meget hvilke ting jeg ville påtale, ved jeg, det vil være umuligt at få fremskridtspartiet til at indrømme, hvad de egentlig står for. Dette meget seriøse forslag, hvor der omtales både bilmotorer, der sætter ud, farvefjernsyn, der ramponeres, blå mandage og hvide fredage, er i hele sit indhold svarende til alle disse nævnte ulykker.

Retsforbundet mener som sagt, at alle arbejdere bør have samme rettigheder til at blive syge, uanset om det er på mandage, fredage eller andre dage, uden at skulle lide økonomisk tab af den grund. Selv 2 dages sygdom uden løn kan være katastrofalt for disse ofte lavtlønnede grupper.

Lovforslag nr. L 59 er en genfremsættelse af de fire partier, der før omtaltes som firkløveret, og som nu har fået udskiftet et blad. Da retsforbundet af for mig ukendte grunde ikke kommenterede dette forslag første gang, den 8. marts 1978, skal jeg derfor redegøre for vores stilling.

Mange små selvstændige erhvervsdrivende, der i dag kæmper for at overleve, kan let ved en længere sygdomsperiode risikere at måtte lukke deres forretning. Hvis dette forslag kan hjælpe, er det beløb, man angiver det vil koste at gennemføre det, ikke noget svimlende beløb. Vi herinde er jo efterhånden hærdede og må erkende, at de beløb, man opererer

med, har lidt flere nuller end dem, man som privatmenneske disponerer over.

Retsforbundet kan således støtte forslaget. Vi så gerne, at det fortrinsvis var de mindre selvstændige, man hjalp, men er klar over, at det sikkert kan blive vanskeligt at administrere, hvis vi skal have alt for mange forskellige regler ind i en sådan lov. Vi vil med interesse og velvilje følge udvalgsarbejdet.

Lindinger (EP):

Erhvervspartiet vil undlade at kommentere lovforslag nr. L 55 og med hensyn til lovforslag nr. L 59 udtale, at det er et forslag, som erhvervspartiet ser på med stor sympati. Der gøres i dette forslag et forsøg på at skabe ligestilling mellem lønmodtagere og de mindre selvstændige. Det er ikke nogen hemmelighed, at de mindre selvstændige meget ofte er dårligere stillet end lønmodtagerne og har en længere arbejdstid og en dårligere økonomi. Dette forslags gennemførelse vil utvivlsomt også medføre flere arbejdspladser for vikarer o. lign., så det må være rimeligt, at de selvstændige, som tegner en forsikring hos det offentlige, får en sådan lettelse. Erhvervspartiet kan derfor støtte forslaget.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Ordføreren vedrørende lovforslag nr. L 55 angående ændring af lov om dagpenge ved sygdom eller fødsel, hr. Pilgaard Andersen, har ordet.

Pilgaard Andersen (FP):

Desværre kan jeg ikke takke for en varm modtagelse, tværtimod var de udtalelser, der kom, noget negative. Enkelte af disse udtalelser frister mig til at spørge, om ordførerne overhovedet har læst lovforslaget, men det skal jeg ikke komme nærmere ind på. Socialministeren påstår, at lovforslagets gennemførelse vil koste ½ mia kr. Det ville være glædeligt, hvis vi kunne nøjes med det, så kunne jeg med rette håbe, at vi snart fik det gennemført, men vi har selv lavet nogle økonomiske beregninger, og de viser, at en gennemførelse af forslaget vil koste omkring 1 mia kr. Disse udgifter har vi også indregnet i vores ændringsforslag til finansloven.

En del af ordførerne har været meget imod indførelse af 2 karensdage. Nej, det er ikke lønmodtagerfjendsk at indføre 2 karen-

[Pilgaard Andersen]

dage. Det koster 200–250 kr., når skatten er trukket fra, for lønmodtagerne. Vi mener, det er rimeligt at indføre de to karensdage, for hvis man skal tro Danmarks Statistik, er lønmodtagerne meget syge om mandagen, til trods for at de har haft både lørdag og søndag fri. Det mest besynderlige er, at også fredagen er en af de uheldige dage, lønmodtagerne ofte bliver syge på.

Ser man på helheden, vil virkningen af at gennemføre dette lovforslag være en formindskelse af virksomhedernes omkostninger. Gennemførelsen af dagpengeordningen i 1973 gav virksomhederne øgede omkostninger, og det var på det tidspunkt, vi fik problemer med vores konkurrencedygtighed over for udlandet.

Fremskridtspartiet har fremsat dette lovforslag for at fjerne disse omkostninger fra virksomhederne. Det er altså ikke for at være lønmodtagerfjendsk, men tværtimod for at skabe arbejdspladser på de danske virksomheder; det gør man nemlig ved at fjerne nogle af de uheldige virkninger, som dette dagpengelovforslag har haft. Men vi er da enige i, at lønmodtagerne skal have fuld dækning, og det får de også bortset fra de to karensdage, derved at betalingspligten overgår til det offentlige efter den første uge.

Så kan der være nogle, der spørger, hvorfor vi foreslår tre dage til arbejdsgiverne. Det skal være en sikkerhedsfaktor; de tre dage skal gøre det muligt for arbejdsgiverne at kontrollere, at lønmodtagerne betaler, inden udgiften går over til det offentlige.

Det er en af de ting, man selvfølgelig godt kunne tænke sig vi ønskede at få fjernet, men dér er vi så ansvarsbevidste, at vi siger, der skal være en form for kontrol, og det må være arbejdsgiveren, der har nemmest ved at udøve denne kontrol.

Karensdagene har været nævnt af næsten samtlige ordførere. Det vil ikke give flere beskæftigede, sagde f. eks. hr. Svend Andersen (Bornh. a.) fra socialdemokratiet. Det vil nok være lidt vanskeligt at begrunde, at det ikke vil sætte flere i arbejde. Hr. Svend Andersen (Bornh. a.) har ikke tilstrækkelig erfaring som selvstændig erhvervsdrivende og er derfor ikke klar over, hvilke problemer der med den gældende lovgivning er forbundet med at foretage nyansættelser, f. eks. risikoen for, at de pågældende bliver syge efter 40 timer. Det medfører bl. a., at arbejdsgiverne

ikke tør antage folk for en kortvarig periode. En gennemførelse af dette lovforslag vil betyde, at arbejdsgiveren også tør ansætte folk for kortvarige perioder, men denne sammenhæng kan socialdemokratiet, som jo kalder sig et arbejderparti, nok ikke fatte. Man skulle ellers tro, at også de er interesserede i at få flere i beskæftigelse; det er Danmarks næststørste arbejderparti.

Fru Bodil Liventhal fra CD påstår, lovforslaget er asocialt. Så må jeg spørge: hvem er det, der er asocial? Det vil jeg gerne have en nærmere forklaring på. Spørgsmålet om karensdagene har jeg jo redegjort for. Jeg synes, hendes opfattelse er meget, meget forkert. Jeg har ellers haft den opfattelse, at CD også var interesseret i at styrke beskæftigelsen og styrke virksomhederne, også de små virksomheder, som kan have store problemer med dagpengene. Men jeg bliver måske nødt til at revidere min opfattelse af CDs holdning hertil.

Også fru Ebba Strange har påstået, at vores forslag var asocialt, og dertil kan jeg kun sige, at hun ikke rigtig har forstået sammenhængen i det hele. Men det kan man nok heller ikke forvente fra SFs side, for alle de lovforslag, SF har fremsat, har været asociale og har medført større omkostninger for virksomhederne. Derfor er det ikke så mærkeligt, at SF også tager afstand fra dette lovforslag. Man kan kun beklage, at de ikke vil være med til at hjælpe virksomhederne økonomisk.

Fru Grethe Philip efterlyste en økonomisk beregning af lovforslagets virkninger. Jeg kan oplyse, at der i bemærkningerne står, hvad lovforslaget vil koste. Det havde været rart, hvis fru Grethe Philip havde gennemlæst lovforslaget, inden hun gik på talerstolen.

Fru Grethe Philip udtalte endvidere, at hun var meget tilfreds med, at vi endelig kom offentligt frem med, hvad vores tanke egentlig var med de to karensdage. Dér kan jeg henvise til vores tidligere lovforslag, hvor der også har stået i bemærkningerne, at fremskridtspartiet gerne ville foreslå to karensdage, men ikke mente, det var det rigtige tidspunkt at komme med det på. Det burde således heller ikke komme bag på fru Grethe Philip, men det må nok undskyldes med, at hun ikke har læst forslaget.

[Pilgaard Andersen]

Jeg vil gerne takke fru Inge Krogh for den positive modtagelse. Der var nogle nuancer; hun var således enig i, at vi skulle nedsætte arbejds giverperioden til den første uge. Det glæder mig, at kristeligt folkeparti er velvilligt i dette spørgsmål. Jeg håber, vi under udvalgsarbejdet kan overbevise fru Inge Krogh om det rigtige i begrundelsen for at indføre to karenstage, som jo er, at folk, der har pådraget sig en sygdom f. eks. lørdag aften, kan have et lidt dårligt hoved om mandagen. Sådanne tilfælde, som jeg ikke synes det er rimeligt at arbejdsgiveren skal betale for, vil vi nok få sorteret fra.

Fru Alice Hedegaard havde i nogen grad taget anstød af bemærkningerne til lovforslaget. Dertil skal jeg bare sige, at de efter min mening på udmærket måde illustrerer det forhold, at arbejdsgiverne skal betale for noget, de ikke får. Jeg har den opfattelse, at man skal holde bemærkningerne nede på et plan, hvor folk kan forstå dem, og at disse bemærkninger derfor har god relation til virkeligheden ude i samfundet.

Jeg vil gerne lige knytte nogle bemærkninger til lovforslag nr. L 59. Det er da klart, at fremskridtspartiet er positivt indstillet over for dette lovforslag. Vi er interesserede i, at der bliver ligeberettigelse mellem lønmodtagerne og de selvstændige. Ligesom sidste gang, vil vi også nu være positivt indstillet over for dette lovforslag. Men vi håber, at de konservative og de andre medforslagsstillere vil se positivt på fremskridtspartiets lovforslag nr. L 55, for det kunne måske også give en begrundelse for en nedsættelse til 1 uge. Måske kunne vi mødes dér. Det håber jeg vi kan tale om under udvalgsbehandlingen.

Jeg vil håbe, at vi under udvalgsbehandlingen kan få nogle af disse ting oplyst, og at vi kan få klarlagt over for de andre partier, at forslaget om de to karenstage ikke er så fjendsk over for lønmodtagerne. Hvis det var det, ville fremskridtspartiet være det sidste til at foreslå indførelse af to karenstage. Det, vi er interesserede i, er først og fremmest at afhjælpe arbejdsløsheden, og så skal vi begynde med at tage ukrudtet ved roden, og det er dagpenge.

(Kort bemærkning).

Grethe Philip (RV):

Jeg kom i mit første indlæg med nogle kritiske bemærkninger om, at fremskridtspartiet ikke havde lavet finansielle beregninger. Jeg ser nu, at jeg har læst forslaget for hurtigt igennem. Jeg har læst det igennem – hvad hr. Pilgaard Andersen kunne blive overbevist om ved at se på mine understregninger – men der er et stykke, jeg har fået læst for hurtigt igennem, og jeg skal derfor på dette tidspunkt kun sige, at jeg beklager, der ikke var mellemregninger. Jeg havde nemlig siddet og kigget efter, om der var mellemregninger for, hvad de to første karenstage koster, hvad den første uge koster osv., og disse mellemregninger var der ikke. Men som sagt, visse af tallene er der, andre mangler.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Ordføreren for forslagsstillerne til lovforslag nr. L 59 om dagpenge ved sygdom eller fødsel, hr. Palle Simonsen, har ordet.

Palle Simonsen (KF):

Jeg skal først om fremskridtspartiets lovforslag nr. L 55 sige, at det kan vi ikke støtte. Vi har som bekendt været deltagere i et forlig med den tidligere regering, hvori indgik en aftale om, at det offentlige overtog 4. og 5. uge i forbindelse med sygedagpengeordningen, gældende til udgangen af 1981.

Vi kan heller ikke tilslutte os forslaget om, at man skulle indføre karenstage. Da sygedagpengeordningen blev gennemført i sin tid, stemte vi imod de tre karenstage, og jeg vil sige med nogenlunde samme argumentation, som fru Grethe Philip gav på sit partis vegne for et øjeblik siden, at når vi har set på erfaringerne og set på, hvordan tingene er forlobet, må vi sige, at vi ikke finder det realistisk at genindføre karenstage i forbindelse med sygedagpengeordningen.

Vi kan altså ikke støtte forslaget, men jeg vil gerne sige principielt, at der ligger en rigtig filosofi bag tankegangen om at nedsætte erhvervslivets omkostninger gennem en foranstaltning som en kortere arbejdsgiverperiode; det var jo også baggrunden for selve tankegangen i augustforliget omkring disse bestemmelser. Rent principielt er der noget fornuftigt i tankegangen, men vi står naturligvis bag det lovforslag, som vi tidligere har været medforslagsstillere til.

[Palle Simonsen]

I forbindelse med lovforslag nr. L 59 skal jeg først på de fire forslagsstillende partiers vegne sige tak for den tilslutning, der er givet til forslaget fra fremskridtspartiets, fra retsforbundets og fra erhvervspartiets side. Vi synes, det er en meget positiv modtagelse, der er givet forslaget, og jeg vil godt sige på nuværende tidspunkt, at dermed er sagen jo ikke blevet mindre interessant, men det skal jeg komme med nogle bemærkninger om senere, for det er jo i virkeligheden en meget stor del af folketinget, som bakker lovforslag nr. L 59 op.

Jeg skal først over for socialministeren bekræfte, at lovforslaget er en konsekvens af forslaget om sygedagpengeordningen for lønmodtagernes vedkommende. Så kan socialministeren selvfølgelig godt føje til, at filosofien bag det forslag var ønsket om at fremme beskæftigelsen, og at der ikke ligger noget beskæftigelsesfremmende specielt i dette forslag. Det er nok meget svært at komme helt til bunds i den diskussion, men det, der i hvert fald er åbenbart – og det er også hovedtankegangen bag forslaget – er dette, at de selvstændigt erhvervsdrivende i forvejen er en meget vanskeligt stillet gruppe, og det, det drejer sig om i et samfund, er jo også, hvordan forståelsen er for de forskellige ordninger.

I det øjeblik folketinget har besluttet, at det offentlige skal betale sygedagpengene til lønmodtagere efter tre uger, er det ret uforståeligt, at den samme ordning ikke kan indføres for en gruppe, som i forvejen er meget vanskeligt stillet. Jeg erkender, at beskæftigelsestanken bag det måske ikke er den mest afgørende, men retfærdighedstanken bag det er særdeles afgørende, og det synes jeg i sig selv burde være tilstrækkeligt til, at regeringen kunne acceptere et sådant forslag.

Jeg må erkende, at jeg fik den samme indskydelse, som fru Tove Jørgensen gav udtryk for, nemlig at socialministeren holdt en dør åben. Jeg så godt, at socialministeren rystede lidt på hovedet, da fru Tove Jørgensen sagde det, men jeg opfattede det alligevel på den måde, for socialministeren ville dog gerne drøfte dette forslag i 1981, sådan forstod jeg det, og jeg vil gerne have bekræftet, om det nu også er rigtigt.

Til den socialdemokratiske ordfører skal jeg sige, at der jo er ikke noget brud med arbejdsgiverperiodeprincippet: vi har stadig

væk arbejdsgiverperiodeprincippet i sygedagpengeordningen, og det har vi fra første færd fundet væsentligt. Det, det drejer sig om her, er alene et ønske om at ligestille de to grupper, således at alle grupper i samfundet har mulighed for at få sygedagpenge betalt af det offentlige efter tre ugers sygdom.

Hr. Henrik Toft siger, at venstre sidste år ikke kunne overtale det radikale venstre til at stemme for dette lovforslag. Så forstår jeg nu, at man dermed har opgivet ævred og siger: det er der ikke noget at gøre ved, nu er vi enige med socialdemokraterne om at afvise det pågældende forslag. Det er selvfølgelig en argumentation, og jeg forstår godt, at denne situation er vanskelig for venstre.

Jeg forstod på fru Tove Jørgensen, at motiveringen for vores forslag ligesom skulle være den at drille lidt. Det vil jeg gerne afkræfte. Forslaget er en genfremsættelse af et forslag fra sidste folketingssamling. Det tidligere punkt på dagsordenen var også en genfremsættelse af forslag, som blev fremsat i sidste samling, og sådan behandler folketinget på nuværende tidspunkt striber af forslag fra de enkelte partier, som har været fremsat i tidligere perioder. Vi er selvfølgelig kede af, at der er et parti, der er faldet fra. Til gengæld er vi meget glade for, at der er kommet et andet parti til.

Jeg forstår godt, at i det øjeblik man er gået ind i en regering, må man selvfølgelig loyalt stå bag det, som regeringen kan blive enig om. Det synes jeg er fuldt respektabelt, og det er en naturlig arbejdsfacon. Vi har jo haft sager i de få måneder, der er gået, siden regeringen blev dannet, der viser vanskelighederne i det, og vi vil sikkert få mange i fremtiden.

Men det, der har været kendetegnende ved de sager, vi har diskuteret, har jo i virkeligheden gennemgående været det, at den omstændighed, at venstre gik over, var enig med socialdemokratiet, ikke ændrede på selve folketingets afgørelse i en sag. Det, der gør denne sag pikant og interessant, er, at venstre nu er blevet tungen på vægtskålen. Det er jo i virkeligheden det, der er tale om, og det er første gang, vi har oplevet det, siden venstre gik i regeringssamarbejde med socialdemokratiet. Derfor har venstre, synes jeg, en meget stor forpligtelse i denne sag. Efter at retsforbundet, fremskridtspartiet og selv erhvervspartiet, som oven i købet er en del af

[Palle Simonsen]

regeringens parlamentariske grundlag, støtter dette forslag sammen med de fire forslagsstilere, ville der, hvis venstre var med, være et flertal for forslaget.

Der er flere, der har været inde på den debat, vi havde om det samme forslag i sidste folketingssamling. Dengang var hr. Holm fra venstre ordfører. Flere har refereret til ordførelser uden at citere dem, men der er dog ét indslag fra hr. Holm, som jeg synes er væsentligt i denne debat, og som jeg gerne vil have lov til at citere, fordi hr. Holm jo ikke bare var almindelig tilhænger af forslaget, men var en meget engageret ordfører for forslaget. Jeg vil gerne have lov til at citere fra Folketingstidende 1977-78, sp. 9889. Der siger hr. Holm følgende:

»Hvis jeg forstår hr. Bernhard Baunsgaard ret, må jeg altså konstatere, at det radikale venstre ikke vil være med til at gennemføre dette forslag hverken nu eller i fremtiden og heller ikke ønsker at være medforlagsstiller til dette forslag.

Til socialministeren. Jeg har ikke udtalt mig om, hvorvidt socialdemokratiet var arrogant over for de selvstændige erhvervsdrivende, det vil jeg lade andre afgøre, men jeg sagde, at regeringen var arrogant ved den måde, den har behandlet dette forslag på, idet man ikke på nogen måde har ladet det forhandle.«

Hvad det første afsnit angår, kan vi nu konstatere, at det radikale venstre er medforlagsstiller, og hvad det andet angår, vil jeg sige, at selv om også nu socialministeren bemærker, at det ikke var ham, der var socialminister på det tidspunkt, må jeg sige, at det sådan set ikke var en kritik af socialministeren, men af regeringen, af forhandlingsforløbet.

Derfor skal jeg bare slutte denne debat af med at sige, at vi ser frem til drøftelserne i socialudvalget om denne sag, for den arrogance, som hr. Holm sidst beskyldte den daværende regering for, går vi ud fra der bliver løst op for nu, hvor venstre er deltager i regeringssamarbejdet, således at vi kan få reel forhandling om det i folketingets socialudvalg og forhåbentlig nå frem til at konstatere, at venstre også vil være med til at støtte dette forslag, så at vi kan få det gennemført i folketinget.

Henrik Toft (V):

Der er jo mange ordførere, der har refereret til venstres indstilling til dette forslag ved den sidste behandling. Jeg skal ikke give det mange kommentarer. Jeg vil bare gerne sige til fru Grethe Philip med den lange parlamentariske erfaring, at jeg jo har en betydelig kortere, men jeg skal da gerne med fornøjelse læse – går jeg ud fra – hr. Holms bemærkninger ved lovforslagets andenbehandling, idet jeg går ud fra, at han har sagt noget fornuftigt.

Så vil jeg for øvrigt sige, at selv blind høne jo også en gang imellem finder et korn, og det håber jeg at jeg i den videre behandling kan, men det skal jo vise sig.

Socialministeren (Erling Jensen):

Det kan jeg gøre meget kort, idet vi vist alle er blevet enige om undervejs, at det i meget høj grad var genfremsættelser uden imponerende nydannelser. Ja, det er vel ikke helt rigtigt. Der er jo en imponerende nydannelse, nemlig at fremskridtspartiet efter i dag at have kritiseret andre ordførere for deres manglende erfaringer øjensynlig demonstrerer deres imponerende erfaringsgrundlag for bekæmpelse af arbejdsløsheden ved at fremsætte et forslag af den karakter, de har fremsat, og sige: det skal udelukkende vurderes, om man vil være med til at afskaffe arbejdsløshed eller ej. Derefter kan man læse fremskridtspartiets erfaringer på opskriften, som er, at fremskridtspartiet ønsker at afskaffe arbejdsløsheden ved at indføre karensdage for syge! Jeg tror det gerne, og jeg er taknemlig for det erfaringsgrundlag, jeg er blevet suppleret med i dag.

Fru Tove Jørgensen og hr. Palle Simonsen kan ikke rigtig blive enige med sig selv om, hvorvidt jeg er tvetydig eller arrogant. Det ville være arrogant ikke at gå ind i en drøftelse af disse forslag. Det er tvetydigt, når man understreger, at det ville man gerne.

Det, jeg tillod mig, fru Tove Jørgensen, var at sige, at så længe vi har en midlertidig lovgivning, som alle peger på i denne forbindelse, hører en diskussion om dette emne bedst hjemme på det tidspunkt, da denne midlertidige ordning skal revideres, ændres eller afsluttes. Hvis jeg skulle nægte at ville diskutere et lovforslag med den begrundelse, at jeg ikke kunne lide det, var fru Tove Jørgensen og jeg blevet uvenner mange gange,

[Socialministeren]

for der er mange lovforslag fra fru Tove Jørgensens parti, som jeg egentlig mener aldrig burde have været fremsat i dette ting, men jeg går med til at diskutere dem hver gang alligevel.

Hr. Palle Simonsen havde en teori om, at ingen kunne beskyldte ham for at ville drille noget parti – jeg var godt klar over, det ikke var socialdemokratiet, han ville drille – for der var tale om en genfremsættelse – og jeg har indtryk af, at det ofte er tilfældet i dette ting for øjeblikket – og i det lå nærmest, at genfremsættelser skulle være noget særlig fint. Det har jeg aldrig rigtig kunnet forstå; de er jo i hvert fald sjældent udtryk for nogen nytænkning. Men all right, vi vil drøfte dette forslag som genfremsættelse, på samme måde som vi tidligere har gjort det, uden tvedydighed og uden arrogance.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg er ikke forbavset over socialministerens foragt for fremskridtspartiet, som lå i den måde, ordene udtaltes på, men jeg må dog konstatere, at det er socialdemokratiet, der har gjort 200.000 af landets borgere arbejdsløse. Man kan have foragt med hensyn til, at der skal være karenstage osv., men hvem er det, der bliver ved med at læse moms osv. ud over folkepensionister? Hvem er det, der indfører pensionsreform og kommer dagen efter og stjæler det osv? Jeg synes, det her med at tage fat på det sociale er noget, man skulle gå lidt stille med i det socialdemokratiske parti.

Tove Jørgensen (DKP):

Jeg skal lige sige, at jeg ikke har sagt, at ministeren ikke ville udtale sig om dette lovforslag, fordi ministeren ikke kunne lide det. Det, jeg har fremhævet, og det vil jeg gøre igen, er, at ministeren faktisk holder en dør på klem for at gøre refusionsordningen permanent, og jeg var åbenbart ikke alene om at opfatte ministerens udtalelser sådan. Det, der bliver problemet, er, at det dengang blev sagt, denne ordning skulle være midlertidig. Men en midlertidig ordning skal jo ikke tages op til revision, den skal ophøre den dag, hvor den midlertidige ordning burde ophøre. Men nu får vi altså at vide, at der skal drøftes noget, når perioden nærmer sig sit udløb, og det vil altså sige, at socialdemo-

kratiet har gjort sig selv til gidsel igennem regeringssamarbejdet.

Pilgaard Andersen (FP):

Det er næsten alt for galt, at socialministeren er taknemlig for den erfaring, han har fået af fremskridtspartiets forslag. Det havde jeg slet ikke forventet. Jeg forstod det altså sådan, at der var tale om en positiv erfaring om, hvordan vi vil klare arbejdsløsheden. Bekæmpelse af arbejdsløsheden er nemlig kernepunktet i det hele, ikke, at lønmodtagerne selv skal betale for 2 dage. Men lønmodtagerne er ikke ret meget syge, hvis de selv skal betale for de uheldige mandage, som statistikken udviser, eller for de uheldige dage om fredagen. Det er nemlig nogle af de ting, som vi tør stå frem og sige vores mening om og derved sige helt reelt, hvordan vi skal løse vores problemer. Vi vil nemlig ned-sætte omkostningerne og derved skaffe flere arbejdspladser og derigennem få flere i beskæftigelse. Det er ikke den modsatte vej, man skal gå, at skabe et højere omkostningsniveau, hvorved man skaber yderligere vanskeligheder for industrien og gør det vanskeligere for den at beskæftige de mennesker, den har ansat.

Jeg håber med disse ord at have bidraget til, at socialministeren får et andet syn på de erhvervsdrivende og i det hele taget på, hvad der er problemet, når man vil have flere i beskæftigelse.

Socialministeren (Erling Jensen):

Spørgsmålet om synet på de erhvervsdrivende tror jeg vi skal lade andre vurdere. Jeg er ikke helt sikker på, at dansk erhvervsliv mener, at det er bedre tjent med den, der lige forlod talerstolen, end med den tidligere handelsminister; men det skal vi næppe selv vurdere.

Spørgsmålet om den lønmodtagerbejstring, der lyser ud af dette lovforslag, kan dog vist også være på et ganske lille sted efter de beskrivelser af lønmodtagernes adfærd, som ordføreren gjorde sig skyldig i.

Lad mig for nu ikke at bringe fru Tove Jørgensen ned på samme plan ikke gå ind i en debat med fru Tove Jørgensen, men nøjes med at sige: læs, hvad jeg sagde, og vend tilbage til, hvad der stod i det!

(Kort bemærkning).

Tove Jørgensen (DKP):

Så vil jeg, når perioden udløber, opfordre ministeren til at huske på, at når man går til bal i den borgerlige, kommer man tit til at danse efter de borgerliges pibe.

(Kort bemærkning).

Pilgaard Andersen (FP):

De arbejdende lønmodtagere er i hvert fald ikke i tvivl om, at vores forslag er rigtigt. De kan nemlig godt acceptere, at der indføres 2 karensdage, så der ikke er nogen forskel i forhold til dem, der ikke arbejder.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Karlskov Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

12) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om barselorlov [af Ebba Strange (SF) m. fl.].

(Beslutningsforslag nr. B 37. Fremsat 3/11 78).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Erling Jensen):

Det er, som det også er anført i bemærkningerne til forslaget, jo ikke ligefrem første gang, vi i tinget skal tage stilling til spørgsmålet om barselhvile. Jeg skal nøjes med at sige, at jeg har den største respekt for, at vi i denne sal ønsker at fremskynde debatten om disse problemer, men jeg har ved tidligere lejligheder, da vi har beskæftiget os med to tidligere forslag, understreget, at et så omfat-

tende emne som det, der er gjort til genstand for udvalgsbetænkningen, kræver en høring, og at vi skylder at afvente denne høring, inden vi tager stilling.

Jeg har yderligere givet denne forsamling et tilsagn om, at regeringen i næste samling vil fremkomme med et forslag om en forbedret barselhvileordning, og jeg kan tilføje, at det er mit ønske, at dette forslag skal fremkomme meget tidligt i næste samling, så vi får enhver tænkelig sikkerhed for en rimelig behandling i udvalg og for en vedtagelse. Jeg føler mig overbevist om, at der er flertal i denne sal for en forbedret barselhvileordning, men jeg ønsker ikke at tage forskud på en prioritering af, hvilke elementer vi skal starte med i en sådan ordning, før vi har de tilbagemeldinger fra arbejdsmarkedets parter og fra anden side, som vi nu har udbedt os.

På den baggrund må jeg sige, at jeg ikke kan tilslutte mig dette forslag, for det indeholder en prioritering, men understrege, at der deri ikke ligger nogen negativ indstilling til en forbedret barselhvileordning, men blot et ønske om at følge rimelige spilleregler, der nødvendiggør, at en omfattende betænkning går til en høring, og at man ikke sender noget til høring uden at afvente høringssvarene, før man tager stilling.

Tove Frederiksen (S):

Det er vanskeligt at kommentere dette forslag med nye ord, dels fordi det er en genfremsættelse, dels fordi der for kort tid siden er behandlet to lignende forslag.

En enkelt ting vil jeg blot nævne. Den sidste del af bemærkningerne til forslaget henviser til betænkningen fra fællesudvalget under børnekommissionen og ligestillingsrådet, hvor man erklærer sig enig med betænkningen om, at arbejdsfravær før fødsel ikke må få virkning for barselorlovens længde. Heri er jeg enig ligesom i mange andre gode synspunkter i betænkningen.

Det må siges, at der med dette forslag er foretaget en vis prioritering, og jeg må afvise det i tillid til ministerens ord om, at der snarest muligt i den kommende folketingssamling fremsættes lovforslag om bedre barselregler, hvori alle gode tanker, der er fremkommet i bl. a. dette beslutningsforslag, indgår.